

Zas Latweeschu draugs.

1845. 14. Juni.

24ta lappa.

J a u n a s s i n n a s.

Is Rihges. Turrehs të arri schinni gaddâ willas-tirgu, un prohti: 20tâ, 21mâ uu 23schâ Zuhli-deenâ. Bet wisseem, kas sawas willas gribb lift us paschu tirgus-plazzi, teem pee-laika irr ja-dohd sinna kommissionehra-kungam Ewertis, kas sawâ namnâ pee leelas semmes-eelas dsihwo.

Is Ungaru semmes. Ne fenn tur tanni leelâ pilsehtâ, ko nosauz Pest, gaddijahs, ka weens nabbags bet itt labbi un glihti apgehrbees kungs, sawadas/wajadsibas deht, baggatu leelkungu bija apmeklejis un nu patt taishjahs eet prohjam, kad leelskungs sawu selta-dohsi mekleja un ne atradde. Leelskungs sawu weesi mihligi luhdse, lai us brihtinu nahfoht atpakkal; bet kad schis labbâ prahâ to darrija, tad leelskungs sawas dohmâs sahze schaubitees, redsedams, zif glihti ohtrs bija apgehrbees; tapeh; tik pasmeedamees ween winnu waizaja: woi ne laikam, kungs, juhs effat pahrskattijuschees un nesinnâ manni dohsi eebahsufchi. Kungs palikke bahs; to redsedams, leelskungs atkal jo wairak us winnu dohmaja, un nu drohschi no winna prassija, lai isgehrbjotees winna preekschâ, un leekoht sawas kesches ismekleht. Us leelkunga saufschanu arri eenahze pahris sullainu istabâ un ar warru to fungu, kas no kauna gluschi ismissejahs, isgehrbe un winna drehbes welti mekleja zaur; bet, to gan atradde, ka winsch laikam tapeh; bija palizzis bahs, un tik lohti kaunejees, ka winnam appaksch tahm smalkahm, glihtahm drehbehm wezs saplibsis frekls bija muggurâ, kas winna leelu leelu nabbadsibu parahdija. Tai paschâ brihdi sullaini arri atradde to dohsi, tomehr ne ta swescha kunga keschê, bet ta leelkungam pascham is rohkas bija krittuse stary winna sehdekla dekkeem. — Puffstunda wehl ne bija pagahjuse peh; scha notifkuma, tad ne tah; no pilsehtas upp-mal-neeki ar bailehm redseja, ka weens wihrs tihschâ prahâ cemettahs uppê un noslibzinajahs; un schis wihrs zits ne bija, ne kâ tas pats nabbags kungs, kas pahrl-eeku ka'nejahs pah; to, ka zits kaunu pah; winnu bija dohmajis. Al pah; sawu secwu un saweem ischetreem behrneem winsch ne mas ne behdajahs! — Schee dsihwoja sliktâ pagrabbâ leelâ truhfuma, fur leelskungs winnus us-

146.

gahje, kad pehz winneen mekleja. Mahzees, lassitajs, 1mâ kabrtâ: fargees, launu dohmahp pahr zitteem, un 2trâ kabrtâ: ja zitti pahr tew par nepateesu dohma launu, tad ne behdajees.

Jauns Robinsohns jeb Anzs Krushin is Rihges.

Desmita nobalka.

Zettortajs wakkars.

Zehws. Nu, behrni, kur tad wakkar palikkam ar muhsu Krushinu?

Jahns. Winsch atkal us kohku bij' kahpis, un —

Zehws. Pareisi! jau sinnu! — Nu scho reis winnam gahje labbaki; winsch ne nokritte, bet labbi gulleja lihds rihtam. — Gaisminai austohp, winsch pa wissu preeksch us juhrmallu notezzeja, tur kahdus austerus mekleht, un tad atkal pee sawa darba ect. Scho reis winsch us zittu zellu tur aigahje, un kahds winna preeks bija, kad tur usgahje kohku, kam leeli augli bija. Winsch gan ne sinnaja, kahdi schee augli bija, tomehr zerreja, ka tohs warretu ehst, un nositte weenu no kohka. — Tas bij' garrains un kantigs reeksts, behrna galwas leelumâ. Wissapfahrt bij spurraina ischaunala, it kâ buhtu taifita un falihmeta no kannepehjahm. Winsch gauschi nopuhlejahs, kamehr to ar asseem akmineemwalkâ dabbuja; tad atradde ohru ischaumalu. Schi bija zeeta, kâ kauls, un Krushinsch tubliht sapratte, ka ta winnam par blohdinu warretu derrecht. Kohdols bija ihsti fullains, un gan driht tâ smeckeja, kâ muhsu reeksti, bet wehl gahrdaki; bet paschâ kohdola widdû winsch atradde pasaldanu fullu, kas arri labbi gan smeckeja; un Krushinsch, to dserdams, ihsteni atspirgahs. — Tas bija meelasts muhsu isfalkuscham wihrinam! Winna tufscham wehderam weens reeksts ne bij deesgan; wehl ohtru un treschu nositte, un tâ kâ rihdams ween norihje. Preezadamees, ka schohs auglus bij atraddis, winsch ar firds-pateizibu azzis, assaru pilnas, us debbesti pazehle. — Tas kohks bij' labbi augsts, bet bes sareem, tik paschâ gallohtni bij garras lappas. — Krushinsch nu gan bij paehdis; tomehr wehl pee juhrmallas notezzeja, luhkohp gribbedams, woi schodeen arr' austerus atrastu. Winsch gan kahdus usgahje, tok ne tik dauds, ka no teem labbi buhtu warrejis pa-ehst. Tapehz winnam gan bij' ko Deewam pateift, ka winsch tam tai deenâ lizzis atrast zittu ko ehst; un to winsch arr' darrija no wissas firds. — Tohs austerus, ko bij atraddis, winsch nehme lihds, un deenas-maltitei glabbaja, un nu winsch ar preezigu prahpu atkal pee sawa darba gahje. — Juhrmallâ leelu gleemescha-wahku atraddis, winsch to nehme par lahpsu. Zaur to nu winna darbs jo labbaki schfihrahs. Ne ilgi pehz to winsch masu kruminu usgahje, kam kauli tik schfedraini bija, kâ pee mums linneem un kannepehm. Zittâ laikâ winsch us to ne mas gan ne buhtu usskattijees; bet taggad tam ne kas ne bij nizzinajams. Winsch wissas leetas labbi apluhfoja, un apdohmaja, woi tas winnam kaut kâ par labbu ne warretu nahkt. — Zerredams, ka schâ krumina kaulus tâ patt kâ linnus un kannepejus warretu sa-

taifih, winsch labbu teefu israhwe, un kublischds fasehjis uhdeni cemehrze. Pehz kahdahm deenahm, redsedams, ka ta rupja misa no ahrenes jau mihstia gan bij' palikkuse, winsch tohs kublischus atkal iswilke, un tohs ismehrzetus faulus faule isklahje. Kad tee nu jau gattawi bija, tad winsch luhkoja, woi tohs ar kohku warretu mihstih un kulstih, ta patt ka linnus; un reds', isdewahs labbi. — Winsch nu arr' tuhliht no teem linneem, fo bij dabbusis, schnohres luhkoja wiht. Tahs nu gan tik zeetas wehl ne bija, ka zits zilweks tahs buhtu wihjis, kas to darbu ihsteni proht, woi ka reepu-taisitaji pilsschta ar saweem ratteem sataisa; tok tahs gan bija tik stipras, ka to leclu gleemescha-wahku warreja peeseet pee kasta; un te nu winnam tikke rihks, kas lahystai ta patt bija lihdsigs. — Nu winsch jo prohjam tikfuschu strahdaja, kohku pee kohka stahdidams, kamehr to masu ruhmi preeksch sawas mahjas-weetas ka ar sehtinu bij' aptaisijis. Bet winnam schlitte, ka weena patti rinde tahdu teerwu kohzinu ne buhschoht gan, fur glahbtees; tapehz winsch, par darbu ne bihdamees, wehl ohtru rindu ap to pirmu stahdija. Tad winsch abbas rindes no appakfchas ar salkeem sarreem ispinne, un nu winnam wehl prahta nahze, stary abbahm rindehm wellenus un semmi mest. Zaur to winnam tik zeeta seena tikke, ka jau it labba spehka buhtu waijadsejis, zaur to eclaustees. — It wakkaros un it rihds winsch sawus kohzinus ar uhdeni no ta turwa awota laisiija. Tahs tschaumalas no teem leeleem reeksteem bija par uhdens-traukeem. Gan drihs winnam arri tas preeks tikke, ka tee kohzini isplauke un saltoja, ta ka luste ween bij skattitees. — Kad sehta gan drihs bij gattawa, tad augoschu deenu strahdaja, stiprus strikkus ween wihdams, no ka winsch, ka prasdams, strikkutreppi taisijahs.

Pehters. Kam tad to?

Tehws. Dublin dabbusi dsirdeht. — Winsch durwis sawa mahja pa wissam ne gribbeja taifih, bet apnehmahs, arri to pehdigu seenas = starpu, kas wehl walka bija, ar kohkeem peestahdiht.

Kahrls. Ka tad gribbeja tik eekschu un ahrä?

Tehws. Du, ta deht winsch jo tahs strikkutreppes bij taisijis. Tas afmina-kalns, fur winna alla bija, warreja buht tschetru assu augstumä, un kohks stahweja wirsu. Pee scha winsch sawas treppes ta peekahre, ka tahs lihds semmes suedsahs. Nu winsch luhkoja, woi warretu uskahpt; un winnam labbi isdewahs. — To wissu padarrijis, winsch nu pahrdohmaja, woi to masu allu eeksch kalna wehl plaschaku ne warretu pataifih, ta ka tik leela paliktu, tur eekschu dsihwoht. To gan sapratte, ka ar rohkahm ween ne kas ne buhschoht. Ko nu darriht? Raut kahds rihks bij ja-mekle, ar fo to pasrahdaht. — Winsch kahda weeta dauds saltus akminus bij' redsejis, kas warren' zeeti bija; tur winsch nogahje mekledams. Stary scheem winsch arri atradde akmini, par fo tam sirds no preeka lehze. Jo schis akmins gluschi tahds bija, ka zirwis: weena pussä as, ohtra pussä zaurums, fur kachtu eebahst. Krubsinsch tuhlin redseja, ka tas buhtu labs zirwis, ja winsch to zaurumu tik drusku leelaku taisitu. To

winsch ar zittu afimini padarrija, gan ilgi un gruhti pee ta nopublejees. Pehz winsch resnu kohku par kahtu eedsinne, un to ar sawahm schnohrehm tik zeeti peesehje, itt kà buhtu peenaglehts bijis. — Tubliht nu luhkoja, woi ar sawu zirwi jaunu kohzinu ne warretu nozirst; un winsch lohti preezajahs, kad tas winaam labbi isdewahs. Nu winsch to zirwi ne par tuhstohsch rubteem ne buhtu pahrdewis; tik dauds labbuma winsch no ta zerreja. — Wehl wairak stary teem afminacem meflejis, winsch wehl diwus atradde, kas winnam tà patt itt derrigi islikfahs. Weens 'ija tà, kà tahds kohku-ahmers, kahds dsirkatceem un dischlereem irr; ohirs bij' kà ihsa resna runga ar assu gallu, kà wadscham irr. Krubhsinsch arri schohs abbus usnehmis, preezigs us mahjahm nesse, un tuhliht eefahze strahdaht. — Darbs labbi schkibras. Jo kad winsch to assu afiminiu prett zeetas semmes, woi prett afiminiu lifke, un ar to ahmeru uesitte, tad gab-bals pehz gabbala nokritte, un ta alla arweenu palikke jo leelaka. Pehz kah-dahm deenahm winsch jau tik taht ar sawu darbu bija, ka dohmaja, ta ruhme gan buhschoht tik leela, ka tur warretu mahjoht un gulleht. — Jau papreekschu winsch pulku sahles ar rohkahm bij noplubzis un saule isahrdijis, seenu no ta gribbedams dabbuht. Nu jau sausa gan bija; winsch to fancesse allà, un mihtstas ziffas taisijahs. — Dauds naktis kà putus, kohkà sehdoht, gullejis, winsch nu taf kà zilweks us ziffahm warreja apgultees. Ak! kà winnam nu patikke, kad nogurris lohzeklus us mihtstahm seena ziffahm tà sleeptin warreja issteept! Winsch Deewam par to pateize, un pee sewis tà dohmaja: ak kaut tee laudis mamu tehwu semmè tik sinnatu, kà zilwekam irr, kam dauds naktis no weetas us zeeta sarra sehdoht ja-gull! Zeescham tee atshu, zif lainigi winni irr, ka tee ik wakkarus us mihtstu gultinu, woi us ziffahm warr apgultees; tee ne ais-mirstu, Deewam arri par scho leclu schehlastibu ik deenas pateikt. — Naktoscha deena bij' swehtdeena. Krubhsinsch to gribbeja swehtiht, no darbeem duffedams un pahf few paschu apdohmadams. Ilgi palikke zettos mettees, un slap-jas azzis us debbesi pazehlis, un gauschi Deewu luhdse, lai grehkus winnam peedohd, lai swehti un eepreezina winna behdigus wezzafus. Tad atkal Deewam ar preeka-assarahm pateize, ka winsch tam tik brihnischfigi palihdsejis, kad jau no wisseem zilwekem bij' atstahs; un swehti apsohlijahs, kà jo deenas jo labbaks gribbeja palikt, un weenumehr labs behrus winnam paklausihf.

(Sittas nodattas us preekschu.)

††††.

(23d'ai un 24tai lappai pawaddens no wessela bohgena, kur atrohдах: Kristiga isstai-droschana ta dewita un desmita hausta, un to wahrdu, fo Deew's fakka pahf wisseem haustem un few paschu.)

Lihd' 13. Juni pee Nihges irr amahfuschy 418 fuggi un aisbraufuschy 272.

Brihe driffekt. No Widssemes General-gubbernements pusses: Dr. C. L. Napiersky.